

E?itimde Mizah?n Kullan?m?na Y?nelik Tutum ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *E?itimde Mizah?n Kullan?m?na Y?nelik Tutum ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20723>

Özet

E?itimde Mizah?n Kullan?m?na Yönelik Tutum Ölçe?i, **Balta (2016)** taraf?ndan ö?retmenlerin s?n?fta mizah kullan?m?na ili?kin sahip olduklar? tutumlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, e?itim ortamlar?nda mizah?n pedagojik bir araç olarak algılan???n?, potansiyel faydalar?n? ve olası risklerini de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle ilkö?retim kademesindeki ö?retmenlerin mizaha kar?? sergiledikleri olumlu veya olumsuz yakla??mlar? sistematik bir ?ekilde belirlemek üzere tasarlanm??tır. Bu çalışmada, mizah?n ö?renme üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmacılar ve e?itim politikas? geli?tiricileri için önemli veriler sunmaktadır.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsamlı bir literatür taramas? ve uzman görüşleri do?rultusunda gerçekleştirilmiştir. Araştırma, ö?retmenlerin mizah? ders materyalini zenginleştirme, s?n?f atmosferini yumuşatma ve öğrenci motivasyonunu artırma araç? olarak görüp görmediklerini anlamlandırmayı hedeflemiştir. Ölçek, geli?tirme türünde bir çalışmada olup, ilgili makalede detaylı psikometrik özelliklerinin sunulmu? olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

E?itimde mizah, ö?retmen tutumlar?, tutum ölçe?i, psikolojik ölçüm, pedagojik araç, s?n?f yönetimi.

Yazarlar

Balta, E. E.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ö?retmenlerin e?itim ve ö?retim süreçlerinde mizah kullanma e?ilimlerini ve bu kullanıma dair inançlar?n?, de?erlendirmelerini ve duygusal tepkilerini objektif bir ?ekilde ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmaktır. E?itimde mizah?n kullanımı, dersin anlaşılabilirliğini artırabilir, stresi azaltabilir ve öğrenci-ö?retmen etkileşimini güçlendirebilir. Bu nedenle, ölçek, ö?retmenlerin bu potansiyel faydalara ne ölçüde inandıklarını belirlemeyi hedefler.

Ayrıca ölçek, mizah?n yanlış kullanımdan kaynaklanabilecek olası olumsuz sonuçlara (örneğin, öğrencilerin dikkatini da??tma, alay etme veya saygısızlık algısı) yönelik ö?retmen hassasiyetlerini de de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Böylece, e?itimde mizah?n etkili ve etik kullanıma yönelik rehberlik sağlamak için temel veriler toplanmış olur.

Yapı

Eğitimde Mizahın Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği, öğretmenlerin pedagojik mizah kullanımına hakkındaki genel eğilimlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle üç ana bileşenden oluşur:

Bilişsel Bileşen: Mizahın öğrenme süreçlerine ve ders içeriğine etkisine dair inançlar ve düşünceler (Örn: "Mizah, karmaşık konuları basitleştirir.").

Duygusal Bileşen: Mizahın sınıfı kullanılıp kullanılmamasına dair hissedilen olumlu veya olumsuz duygular (Örn: "Sınıfı mizah kullanmaktan keyif alıyorum.").

Davranışsal Bileşen: Öğretmenin mizahı fiilen kullanma niyeti veya eğilimi (Örn: "Fırsat buldukça derslerimde mizahi unsurlara yer veririm.").

Ölçek, bu bileşenlerin bir araya gelerek öğretmenlerin mizaha yönelik genel tutum skorunu oluşturmasını sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında, ölçülen yapıya gerçekten amaçlanan yapıyı ölçtüğünü göstermek için Geçerlik analizleri kritik öneme sahiptir. Balta (2016) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin geçerliliğini kanıtlamak amacıyla aşağıdaki yöntemlerin kullanıldığı varsayılmaktadır (Ancak spesifik sayısal veriler bu kaynaktan elde edilememiştir):

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, mizahın eğitimde kullanımına yönelik tutum yapısına ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin faktör yapısına ortaya çıkarmak ve teorik modeli desteklemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Güvenilirlik

Güvenilirlik, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Balta (2016) çalışmasında, ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için yaygın olarak kullanılan iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçeğin maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Alfa değeri (genellikle 0.70 ve üzeri) ölçeğin güvenilir olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığını ölçmek için belirli bir aralıkla aynı örneklem grubuna tekrar uygulanması yöntemi de kullanılabılır.

Faktör Analizi

Geliştirme amaçlarındaki tutum ölçeklerinde, ölçülen yapının boyutları belirlemek için genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanır. Balta (2016) çalışmasında da ölçeğin çok boyutlu yapısının ortaya çıkarmak amacıyla faktör analizi yapıldığı varsayılmaktadır. Bu analiz sonucunda, öğretmen tutumlarının hangi alt boyutlarda (örneğin, "Mizahın Pedagojik Faydaları" veya "Mizahın Sosyal Yönetimi Riskleri") toplandığı belirlenmiştir.

Faktör yapısının belirlenmesinin ardından, yapısal modelin uygunluğunu test etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılabılır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını doğrulayarak yapı geçerliğine önemli katkılar sağlamıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örn: "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Eğitimciler

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan Profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Çalışma, büyük olasılıkla *İlköğretim Online* dergisinin kapsamına uygun olarak, farklı branşlarda görev yapan ilköğretim öğretmenleri üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory).

Anahtar Kelimeler

Öğretmen eğitimi, mizah araştırmaları, eğitim psikolojisi, ölçek geliştirme, psikometri, tutum ölçümü.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Veri mevcut değildir.

Yazma Adresi: Veri mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Ölçeğin yayımlandığı yılı).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve ticari kullanım için izinlerin orijinal yayıncıdan (İlköğretim Online) ve yazar Balta, E. E.'den alınması gerekmektedir. Genellikle akademik araştırmalarda kullanım ücretsizdir, ancak ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar onayı gerekebilir.

Referanslar

Balta, E. E. (2016). Eğitimde mizahın kullanımına ilişkin öğretmen tutumları. *İlköğretim Online*, 15(3), 1268-1279.

Makalenin orijinal tam metin bağlantısı burada mevcuttur: ilkogretim-online.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: egitimde-mizahin-kullanimina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Eğitimde Mizahın Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tamamı için Balta, E. E. (2016) tarafından yayımlanan "Eğitimde mizahın kullanımına ilişkin öğretmen tutumları" başlıklı orijinal makaleye başvurulmalıdır.